

Υπόθεση Amrollahi κατά Δανίας¹

Απέλαση στο Ιράν διαταχθείσα βάσει καταδικαστικής απόφασης για διακίνηση ναρκωτικών – Δημιουργία οικογένειας στη Δανία – Ανατροφή παιδιών κατά τη δανική παράδοση – Γενικές αρχές του Δικαστηρίου στις υποθέσεις που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 8 της Σύμβασης.

Εφαρμοστέο δίκαιο :

Άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης «δια την Προάσπισιν των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (Ν.Δ. 53/1974, ΦΕΚ 256, τ. Α΄), όπως τροποποιήθηκε με το Πρωτόκολλο Νο. 11 (Ν. 2400/1996, ΦΕΚ 96, τ. Α΄)

Άρθρο 1 Α της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων (Ν.Δ.3989/1959, ΦΕΚ 201, τ. Α΄)

Πραγματικά Περιστατικά: Ο προσφεύγων, κύριος Amrollahi, είναι Ιρανός πολίτης γεννηθείς το 1966 και ζει στην πόλη Viborg της Δανίας. Το 1986 κατατάχθηκε στον ιρανικές ένοπλες δυνάμεις. Δεν είναι σαφές εάν συμμετείχε στο Ιρανο-ιρακινό πόλεμο. Στις 25.4.1987 λιποτάκτησε και διέφυγε στην Τουρκία, όπου έφθασε στις 5.5.1987. Φαίνεται ότι έμεινε για κάποιο διάστημα στην Τουρκία και μετά στην Ελλάδα.

Στις 20.8.1989 έφθασε στη Δανία και υπέβαλε αίτημα ασύλου. Το 1989 οι δανικές αρχές χορηγούσαν άδεια παραμονής σε όλους τους ιρανούς αιτούντες άσυλο που διέφυγαν από την πατρίδα τους λόγω λιποταξίας πριν την εκχειρία που υπέγραψαν το Ιράν και το Ιράκ το καλοκαίρι του 1988. Κατ' εφαρμογή της πολιτικής αυτής χορήγησαν στις 12.10.1990 στον κύριο Amrollahi άδεια παραμονής και εργασίας και στις 25.8.1994 άδεια μόνιμης παραμονής στη Δανία.

Το 1992 ο προσφεύγων γνώρισε την κυρία Α., πολίτη Δανίας, με την οποία άρχισε να συγκατοικεί. Στις 16.10.1996 απέκτησαν μια κόρη. Παντρεύτηκαν στις 23.9.1997 και εν συνεχεία απέκτησαν και δεύτερο παιδί, ένα γιο που γεννήθηκε στις 20.4.2001. Η κόρη της κυρίας Α. από προηγούμενη σχέση, που είχε γεννηθεί το 1989 ζούσε μαζί με τη μητέρα της και σύζυγο του προσφεύγοντα με τον οποίο διατηρούσε στενή σχέση στο πλαίσιο της οικογένειας.

Φαίνεται ότι ο προσφεύγων διέκοψε κάθε δεσμό με την πατρική του οικογένεια το 1987, όταν λιποτάκτησε από το στρατό του Ιράν.

Έως το 1996 κέρδιζε τα προς το ζην στη Δανία ως ιδιοκτήτης πιτσαρίας. Από το Μάιο του 2000 ζει με επιδόματα προνοίας και ταυτόχρονα παρακολουθεί σεμινάρια επαγγελματικής κατάρτισης στο Δήμο με προοπτική περαιτέρω απασχόλησης. Η σύζυγός του, κυρία Α., εργάζεται σε γηροκομείο.

Στις 17.12.1996 ο κύριος Amrollahi συνελήφθη κατηγορούμενος για διακίνηση ναρκωτικών, αδίκημα που φέρεται να διέπραξε το 1996. Στις 1.10.1997 καταδικάστηκε από το δικαστήριο του Hobro σε τριετή φυλάκιση και ισόβια απέλαση από τη Δανία για διακίνηση τουλάχιστον 450 γραμμαρίων ηρωίνης. Άσκησε έφεση την οποία ανακάλεσε το Νοέμβριο του 1997 και η καταδικαστική απόφαση κατέστη τελεσίδικη.

Επικαλούμενος μεταβολή της πραγματικής κατάστασης αιτήθηκε στις 14.7.1998 την επανεξέταση της απόφασης που εξέδωσε το Δικαστήριο του Hobro ως προς την απέλαση. Σχετικά, αναφέρθηκε στην οικογενειακή του κατάσταση και ισχυρίστηκε ότι σύμφωνα με πληροφορίες της Διεθνούς Αμνηστίας δεν μπορούσε να εξαχθεί με ασφάλεια το συμπέρασμα ότι δεν κινδύνευε από σοβαρή τιμωρία στο Ιράν επειδή ήταν λιποτάκτης και από περαιτέρω ισόβια καταδίκη για το έγκλημα της διακίνησης των ναρκωτικών που διέπραξε στη Δανία.

Στις 11.9.1998 το Δικαστήριο απέρριψε την αίτησή του καθώς έκρινε ότι η κατάστασή του δεν είχε μεταβληθεί ουσιαστικά ώστε να επιβάλει την ανάκληση της απέλασης. Την απόφαση αυτή επικύρωσε το Ανώτατο Δικαστήριο της Δυτικής Δανίας.

Στις 17.12.1998 ο προσφεύγων είχε ήδη εκτίσει τα δύο τρίτα της ποινής του και απολύθηκε υπό όρους. Αφού δεν συναινούσε στην απέλαση και αρνείτο να εγκαταλείψει με δική του πρωτοβουλία τη χώρα διετάχθη η κράτησή του με σκοπό τον αναγκαστικό επαναπατρισμό του. Πριν την εκτέλεση της απέλασης παρασχέθηκε στον κύριο Amrollahi η δυνατότητα να εμφανισθεί ενώπιον των μεταναστευτικών αρχών προκειμένου να κρίνουν εάν μπορούσε να επιστρέψει στο Ιράν αφού σύμφωνα με τη δανική νομοθεσία περί αλλοδαπών απαγορεύεται η απέλαση αλλοδαπού σε χώρα όπου κινδυνεύει να υποστεί δίωξη για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 1 Α της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 για το

¹ Δημοσιευμένη στην [Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2003](#), εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή.

Καθεστώς των Προσφύγων. Στις 13.1.1999 οι αρμόδιες αρχές αποφάνθηκαν ότι ο προσφεύγων δεν κινδύνευε να υποστεί δίωξη στο Ιράν τέτοια που να υποχρέωνε τη Δανία να επιτρέψει την παραμονή στο έδαφός της. Ο προσφεύγων άσκησε προσφυγή ενώπιον της Επιτροπής Προσφύγων, η οποία στις 16.4.1999 ζήτησε από τον Υπουργό Εξωτερικών να παράσχει περισσότερες πληροφορίες για την κατάσταση στο Ιράν. Αφού έλαβε πληροφορίες από διάφορες αρχές η Επιτροπή Προσφύγων επικύρωσε στις 4.1.2000 την απόφαση του πρωτοβάθμιου οργάνου.

Ο κύριος Amrollahi επανήλθε ενώπιον του Δικαστηρίου Hobro και αιτήθηκε την εκ νέου επανεξέταση της απόφασης απέλασης επικαλούμενος μεταβολή της πραγματικής κατάστασης.

Ενώπιον του Δικαστηρίου επανέλαβε όσα ισχυρίστηκε ενώπιον της Επιτροπής Προσφύγων και κατέθεσε ιατρικές γνωματεύσεις για την κατάσταση της υγείας του. Επίσης, κατέθεσε ενώπιον του δικαστηρίου η σύζυγός του, κυρία Α., η οποία δήλωσε μεταξύ άλλων ότι η κόρη της από προηγούμενη σχέση αρνείται να εγκατασταθεί στο Ιράν. Με απόφαση της 14.2.2000 το Δικαστήριο ανακάλεσε την απόφαση απέλασης του κυρίου Amrollahi.

Στις 3.3.2000 το Ανώτατο Δικαστήριο της Δυτικής Δανίας ακύρωσε την προαναφερόμενη απόφαση και απέρριψε την προσφυγή του κυρίου Amrollahi για την απέλαση, αφού σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία περί αλλοδαπών ο απελαθείς αλλοδαπός δικαιούται να ζητήσει μόνον μια φορά τη δικαστική επανεξέταση της απέλασης. Στις 5.5.2000 το Εφετείο έκρινε παραδεκτό το αίτημά του για άσκηση έφεσης κατά της προαναφερόμενης απόφασης και στις 11.5.2000 αφέθη ελεύθερος.

Στις 7.9.2000 το Ανώτατο Δικαστήριο επικύρωσε την απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Δυτικής Δανίας αφού σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο η αίτηση για δικαστική επανεξέταση της απέλασης μπορεί να κριθεί μόνο μια φορά.

Ο κύριος Amrollahi προσέφυγε ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ισχυριζόμενος ότι η Δανία παραβίασε το δικαίωμά του σε σεβασμό της ιδιωτικής και της οικογενειακής του ζωής αφού εάν απελαθεί στο Ιράν θα χάσει κάθε επαφή με τη σύζυγό του, τα παιδιά του και τη θετή του κόρη που δεν μπορούν να τον ακολουθήσουν στη χώρα καταγωγής του.

Νόμω Βάσιμο: Α) Η Σύμβαση δεν εγγυάται σε κανέναν αλλοδαπό το δικαίωμα εισόδου και παραμονής στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους. Όμως, η απομάκρυνση οιαδήποτε αλλοδαπού από τη χώρα όπου ζουν μέλη της οικογένειάς του μπορεί να συνιστά παραβίαση του δικαιώματός του για σεβασμό της ιδιωτικής και της οικογενειακής του ζωής, το οποίο προστατεύει το άρθρο 8 της Σύμβασης. **Β)** Τα συμβαλλόμενα κράτη φέρουν την ευθύνη προάσπισης της δημόσιας τάξης, ασκώντας την αναγνωρισμένη από γενικά παραδεδεγμένη αρχή του διεθνούς δικαίου εξουσία τους, η οποία περιορίζεται από τις συμβατικές τους υποχρεώσεις, να ελέγχουν την είσοδο και την παραμονή των αλλοδαπών. Για το σκοπό αυτό έχουν την εξουσία να απελαύνουν τους αλλοδαπούς που καταδικάζονται για αδικήματα του ποινικού δικαίου. Όμως, στο μέτρο που συνιστούν επέμβαση στο προστατευόμενο από το άρθρο 8 παρ. 1 της Σύμβασης δικαίωμα οι σχετικές αποφάσεις τους πρέπει να είναι αναγκαίες σε μια δημοκρατική κοινωνία, δηλαδή να δικαιολογούνται από επιτακτική κοινωνική ανάγκη και ειδικότερα να είναι ανάλογες του επιδιωκόμενου σκοπού.

Σκεπτικό: Α) Επί της παραβίασης του άρθρου 8 παρ. 1 της ΕυρΣΔΑ

Υπάρχει επέμβαση στο δικαίωμα του προσφεύγοντα που προστατεύεται από το άρθρο 8 της Σύμβασης; 26. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η Σύμβαση δεν εγγυάται σε κανέναν αλλοδαπό το δικαίωμα εισόδου και παραμονής στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους. Όμως, η απομάκρυνση οιαδήποτε αλλοδαπού από τη χώρα όπου ζουν μέλη της οικογένειάς του μπορεί να συνιστά παραβίαση του δικαιώματός του για σεβασμό της ιδιωτικής και της οικογενειακής του ζωής, το οποίο προστατεύει το άρθρο 8 της Σύμβασης.

27. Στην υπό κρίση υπόθεση ο προσφεύγων είναι Ιρανός πολίτης, παντρεμένος με πολίτη Δανίας και κατά το χρόνο της έκδοσης της απόφασης απέλασης πατέρα ενός παιδιού με δανική ιθαγένεια. Κατά συνέπεια η απόφαση απέλασής του στο Ιράν συνιστά επέμβαση στο δικαίωμά του για σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του.

28. Αυτή η επέμβαση συνιστά παραβίαση της Σύμβασης εάν δεν πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 8 παρ. 2. Άρα, είναι αναγκαίο να κριθεί εάν επιβλήθηκε «σύμφωνα με το νόμο», για έναν από τους λόγους που αναφέρονται στη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 8 και εάν είναι «αναγκαία σε μια δημοκρατική κοινωνία».

B) Επί της παραβίασης του άρθρου 8 παρ. 2 της ΕυρΣΔΑ:

Η επέμβαση «προβλέπεται από το νόμο»;

29. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι οι διάδικοι δεν αμφισβητούν ότι οι αρχές της Δανίας στηρίχτηκαν στη σχετική εθνική νομοθεσία προκειμένου να αποφασίσουν την απέλαση του προσφεύγοντα.

30. Κατά συνέπεια, η επέμβαση επιβλήθηκε σύμφωνα με το νόμο και πληροί την προϋπόθεση της διάταξης της παραγράφου 2 του άρθρου 8.

Η επέμβαση εξυπηρετεί τον επιδιωκόμενο σκοπό;

31. Το Δικαστήριο του Hobro που εκδίκασε την υπόθεση του κυρίου Amrollahi στις 1.10.1997 διέταξε την απέλαση επικαλούμενο τη σοβαρότητα του αδικήματος για το οποίο καταδικάστηκε και λόγους δημόσιας τάξης και ασφάλειας.

32. Κατά συνέπεια το Δικαστήριο κρίνει ότι το μέτρο της απέλασης επιβλήθηκε για την «προάσπιση της δημόσιας τάξης και για την πρόληψη της εγκληματικότητας».

Είναι η επέμβαση αναγκαία σε μια δημοκρατική κοινωνία;

33. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι τα συμβαλλόμενα κράτη φέρουν την ευθύνη προάσπισης της δημόσιας τάξης, ειδικότερα ασκώντας την αναγνωρισμένη από γενικά παραδεδεγμένη αρχή του διεθνούς δικαίου εξουσία τους, η οποία περιορίζεται από τις συμβατικές τους υποχρεώσεις, να ελέγχουν την είσοδο και την παραμονή των αλλοδαπών. Για το σκοπό αυτό έχουν την εξουσία να απελαύνουν τους αλλοδαπούς που καταδικάζονται για αδικήματα του ποινικού δικαίου. Όμως, στο μέτρο που συνιστούν επέμβαση στο προστατευόμενο από το άρθρο 8 παρ. 1 της Σύμβασης δικαίωμα οι σχετικές αποφάσεις τους πρέπει να είναι αναγκαίες σε μια δημοκρατική κοινωνία, δηλαδή να δικαιολογούνται από επιτακτική κοινωνική ανάγκη και ειδικότερα να είναι ανάλογες του επιδιωκόμενου σκοπού.

34. Κατά συνέπεια, καθήκον του Δικαστηρίου είναι να κρίνει εάν η απόφαση απέλασης του προσφεύγοντα στις υπό κρίση περιστάσεις εξισορροπεί αφενός το δικαίωμά του σε σεβασμό της οικογενειακής του ζωής και αφετέρου την προάσπιση της δημόσιας τάξης και την πρόληψη της εγκληματικότητας.

35. Αποφαινόμενο επί της υπόθεσης Boultif το Δικαστήριο υιοθέτησε τις κατευθυντήριες αρχές που διέπουν την κρίση του όταν το κύριο εμπόδιο στην εκτέλεση της απέλασης είναι οι δυσκολίες που ανακύπτουν για τη συμβίωση και τη συγκατοίκηση των συζύγων και ειδικότερα για το/τη σύζυγο και / ή τα παιδιά που καλούνται να ακολουθήσουν τον απειλούμενο με απέλαση αλλοδαπό στη χώρα καταγωγής.

Συγκεκριμένα, αξιολογώντας τα σχετικά κριτήρια σε παρόμοιες υποθέσεις το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη τη φύση και τη σοβαρότητα του αδικήματος που διαπράχθηκε από τον προσφεύγοντα, τη διάρκεια της παραμονής του στη χώρα από την οποία κινδυνεύει να απελαθεί, το χρόνο που παρήλθε από τη διάπραξη του αδικήματος και τη μετέπειτα συμπεριφορά του, τις ιθαγένειες των ενδιαφερομένων ατόμων, την οικογενειακή κατάσταση του προσφεύγοντα, όπως είναι η διάρκεια του γάμου και διάφορες άλλες παραμέτρους καθοριστικές για την πραγμάτωση της οικογενειακής ζωής του ζεύγους, εάν η/ο σύζυγος γνώριζε για το αδίκημα όταν συνήψε σχέση με τον προσφεύγοντα και εάν υπάρχουν παιδιά και, σε καταφατική περίπτωση, την ηλικία τους. Το Δικαστήριο θα εξετάσει επίσης τη σοβαρότητα των δυσκολιών που θα αντιμετωπίσει η/ο σύζυγος στη χώρα καταγωγής αν και το γεγονός ότι μπορεί να αντιμετωπίσει κάποιες δυσκολίες δεν συνιστά καθεαυτό λόγο αποκλείοντα την απέλαση.

36. Το Δικαστήριο εξέτασε κατ' αρχήν τη φύση και τη σοβαρότητα του διαπραχθέντος αδικήματος. Υπογραμμίζει ότι ο προσφεύγων έφθασε στη Δανία το 1989 και στη συνέχεια καταδικάστηκε για διακίνηση ναρκωτικών, αδίκημα που διέπραξε το 1996. Στην από 1.10.1997 απόφασή του το Δικαστήριο του Hobro κήρυξε τον προσφεύγοντα ένοχο και τον καταδίκασε για διακίνηση τουλάχιστον 450 γραμμαρίων ηρωίνης. Η απόφασή του για την απέλαση του καταδικασθέντα βασίστηκε στη σοβαρότητα του εγκλήματος.

37. Ενόψει των καταστροφικών αποτελεσματικών των ναρκωτικών για τη ζωή των ανθρώπων το Δικαστήριο κατανοεί γιατί οι αρχές επιδεικνύουν ιδιαίτερη αυστηρότητα σε όσους ενεργά συμβάλλουν στη διάδοση αυτής της μάστιγας. Κατά την άποψή του η σοβαρότητα και η σημασία αυτού του εγκλήματος δεν αίρεται ούτε στην περίπτωση που ο προσφεύγων δεν είχε προηγουμένως καταδικαστεί.

38. Αξιολογώντας τους δεσμούς του προσφεύγοντα με τη χώρα καταγωγής του το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι εγκατέλειψε το Ιράν το 1987 σε ηλικία είκοσι ενός ετών. Η μητρική του γλώσσα είναι η φαρσί (περσική) και ολοκλήρωσε τη βασική εκπαίδευση στο Ιράν. Έτσι αναμφισβήτητα έχει δεσμούς με το Ιράν. Όμως, από τα αποδεικτικά στοιχεία που παρουσιάστηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου προκύπτει ότι

δεν διατηρεί στενές επαφές, εάν έχει, με το Ιράν, ειδικότερα αφού από το 1987 δεν έχει πλέον επικοινωνία με την οικογένειά του που ζει στην πατρίδα του.

39. Κρίνοντας του δεσμούς που έχει με τη Δανία διαπιστώνει ότι αφορούν κυρίως στη σύζυγό του, στα παιδιά του και στη θετή του κόρη, που είναι όλοι Δανοί πολίτες. Ο κύριος Amrollahi και η κυρία A. παντρεύτηκαν το Σεπτέμβριο του 1997, μια βδομάδα πριν καταδικαστεί από το πρωτοβάθμιο δικαστήριο. Όμως, σημειώνοντας ότι η σχέση τους ξεκίνησε το 1992 και ότι απέκτησαν το πρώτο τους παιδί τον Οκτώβριο του 1996 το Δικαστήριο δεν έχει αμφιβολίες ως προς την «πραγματική» οικογενειακή ζωή του ζεύγους και κρίνει ότι ο προσφεύγων έχει ισχυρούς δεσμούς με τη Δανία.

40. Στη συνέχεια το Δικαστήριο εξετάζει τη δυνατότητα του προσφεύγοντα, της συζύγου του και των παιδιών του να εγκατασταθούν ως οικογένεια σε κάποια άλλη χώρα. Κατ' αρχήν εξετάζει εάν μπορούν να ζήσουν όλοι μαζί στο Ιράν.

41. Η σύζυγος του κυρίου Amrollahi, κυρία A. είναι πολίτης Δανίας. Δεν έχει ζήσει στο Ιράν, δεν γνωρίζει την περσική γλώσσα και δεν είναι μουσουλμάνα. Εκτός από το γάμο της με Ιρανό δεν έχει άλλους δεσμούς με αυτήν τη χώρα. Υπ' αυτές συνθήκες το Δικαστήριο δέχεται ότι ακόμα και εάν δεν είναι ανέφικτο για τη σύζυγο και τα παιδιά του προσφεύγοντα να ζήσουν στο Ιράν, η εγκατάστασή τους στο κράτος αυτό θα τους δημιουργούσε προφανείς και σοβαρές δυσκολίες. Επιπρόσθετα, η κόρη της κυρίας A., από προηγούμενη σχέση που ζει μαζί της από τη γέννησή της, το 1989, αρνείται να μεταβεί στο Ιράν. Λαμβάνοντας υπόψη και το στοιχείο αυτό κατά την κρίση του Δικαστηρίου δεν μπορεί να αναμένεται ότι είναι εφικτό για την κυρία A. να ακολουθήσει το σύζυγό της στη χώρα καταγωγής του.

42. Το Δικαστήριο εξετάζει εν συνεχεία τη δυνατότητα εγκατάστασης της οικογενειακής εστίας σε άλλη χώρα. Σχετικά διαπιστώνει ότι από τον Απρίλιο του 1987 έως τον Αύγουστο του 1989 ο προσφεύγων διέμεινε στην Τουρκία και στην Ελλάδα. Όμως, προφανώς παρέμεινε στις δύο αυτές χώρες παράνομα και δεν αποδείχθηκε οιοσδήποτε δεσμός της συζύγου του με κάποια από αυτές. Κατά την κρίση του Δικαστηρίου δεν αποδεικνύεται ότι οι δύο σύζυγοι μπορούν να λάβουν άδεια νόμιμης εγκατάστασης σε μια από τις προαναφερόμενες χώρες ή σε οποιαδήποτε άλλη πλην του Ιράν.

43. Κατά συνέπεια, αποτέλεσμα της ισόβιας απομάκρυνσης του προσφεύγοντα από τη Δανία θα είναι η διάσπαση της οικογένειας, αφού είναι de facto αδύνατο για τα μέλη της να συνεχίζουν να ζουν μαζί εκτός της Δανίας.

44. Υπό το φως των παραπάνω σκέψεων το Δικαστήριο θεωρεί ότι η απέλαση του κυρίου Amrollahi στο Ιράν είναι δυσανάλογη του επιδιωκόμενου σκοπού. Η εκτέλεση της απέλασης θα συνιστά παραβίαση του άρθρου 8 της Σύμβασης.

Το Δικαστήριο αποφαινεται ομόφωνα ότι τυχόν εκτέλεση της απόφασης απέλασης του προσφεύγοντα στο Ιράν θα παραβιάσει το άρθρο 8 της Σύμβασης.